

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ**

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Публічно-приватні засади правового регулювання використання природних ресурсів
Викладач (-і)	Кобецька Надія Романівна, д.ю.н., професорка кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	Кобецька Надія Романівна (0342) 507822
Е-mail викладача	Кобецька Надія Романівна nadiia.kobetska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку та розкладу занять на кафедрі. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, перевірка виконаних індивідуальних науково-дослідних, творчих завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є проблематика співвідношення та відображення в правових методах, способах і формах регулювання відносин використання природних ресурсів публічно-правових і приватно-правових засад правового регулювання. Природоресурсне право України в останні десятиріччя зазнало суттєвих концептуальних змін, пов'язаних з розширенням кола суб'єктів природокористування, появою нових форм природокористування, зокрема, орендної, розширенням приватної власності на природні об'єкти та їх ресурси, реалізацією принципу платності тощо. Це зумовило відхід від традиційного поділу права природокористування на загальне і спеціальне та дозвільного порядку надання природних ресурсів у користування. Нинішні закріплені законодавством правові механізми та форми використання природних ресурсів поєднують адміністративні та договірні засади, передбачають як імперативні обмеження, так і стимули, майновий (матеріальний) вплив на природокористувачів. Водночас, законодавець не завжди послідовний в запровадженні нових способів регулювання, правові конструкції часто громіздкі, в них наявні колізії та прогалини. Розуміння логіки поєднання публічних та приватних засад правового регулювання використання природних ресурсів, знання законодавчих форм їх відображення потребують ґрунтовного наукового аналізу доктринальних теоретичних досліджень вчених в галузі екологічного права, системного тлумачення законодавчих приписів, аналізу правозастосовної практики, правових позицій вищих судових інстанцій.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є формування концептуального наукового розуміння підстав та обґрунтованих можливостей поєднання імперативних та диспозитивних засад регулювання сфери природокористування, меж впровадження приватних механізмів регулювання використання природних ресурсів в законодавчих конструкціях та правозастосовній діяльності. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є набуття загальних та фахових компетентностей щодо розуміння механізмів правового регулювання використання природних ресурсів, кваліфікованого застосування законодавчих приписів, самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації екологічної правосуб'єктності учасників природоресурсних правовідносин.	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного та критичного мислення;
- здатність до розуміння предметної сфери регулювання інституту права природокористування та розуміння професійної діяльності за спеціальністю;
- здатність визначення нових перспективних напрямів наукових досліджень у галузі права природокористування на базі розуміння оптимального поєднання публічних та приватних засад правового регулювання;
- здатність самостійного визначення, організації та проведення наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;
- здатність застосування методології та методики дослідницької роботи для створення нових систем утворюючих знань.

Фахові компетентності:

- здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері інституту природокористування та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів (еколого-правового, господарського, адміністративного тощо) і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей;
- здатність демонструвати знання інституційних та функціональних характеристик права, доктрини верховенства права, здатність тлумачити та застосовувати норми права, аналізувати світоглядно-методологічні підходи до пізнання діалектичних основ пропорційного поєднання сфери публічного та приватного регулювання;
- здатність демонструвати знання базових засад, сучасного стану, тенденцій розвитку наукових досягнень у сфері приватного права з проекцією на відносини використання природних ресурсів;
- здатність визначати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері публічного права, зокрема, інституту адміністративних послуг та дозвільної системи;
- здатність застосовувати знання основ педагогічної діяльності, дидактики вищої школи, традиційні та інноваційні форми навчання і педагогічні технології у сфері професійної діяльності;
- здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, спрямовані на вдосконалення правового режиму природокористування в Україні.

Програмні результати навчання:

- вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми інституту права природокористування державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;
- формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу наявних еколого-правових наукових досліджень, правозастосовної практики;
- застосовувати наукові знання термінології, основні закономірності юридичного мислення та пізнання, формулювати поняття і категорії, класифікувати та узагальнювати правові форми відображення публічно-правових та приватно-правових засад у правовому режимі використання природних ресурсів;
- планувати наукові дослідження, розробляти наукові проекти, складати пропозиції щодо вдосконалення та практичної реалізації відповідних законодавчих положень;
- застосовувати сучасні методи викладання у вищій школі та впроваджувати інноваційні технології у викладацькій практиці;
- розуміти загальні принципи та методи правових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх для самостійного аналізу та дослідження оптимального

режиму поєднання імперативних та диспозитивних засад регулювання природокористування;
 - розробляти пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства на основі проведеного дослідження.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	081 Право	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Діалектика публічних та приватних засад у правовому регулюванні	2	-	10
Тема 2. Інститут права використання природних ресурсів: становлення, розвиток, новелізація законодавчого регулювання	2	2	10
Тема 3. Публічна природа еколого-правових обмежень у відносинах використання природних ресурсів	2	2	8
Тема 4. Дозвільний режим спеціального природокористування: суть, особливості	2	2	8
Тема 5. Система документів дозвільного характеру у відносинах використання природних ресурсів	4		8
Тема 6. Особливості договорів як приватно-правової форми регулювання використання природних ресурсів	2	2	8
Тема 7. Основні види договірних конструкцій у відносинах використання природних ресурсів	4	2	8
Тема 8. Приватно-правові механізми відшкодування шкоди, заподіяної довкіллю та природним об'єктам в процесі природокористування	2		
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни базується на нормативних приписах, викладених в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», схваленому в новій редакції Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», протокол № 1 від 28.01.2020 р. – https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/08/polozhennya2020_org_os_proc.pdf

Вимоги до письмових робіт	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання здобувачами трьох письмових індивідуальних науково-дослідних завдань:

	1. Науково-дослідне завдання, що полягає в опрацюванні та критичному аналізі результатів наукових досліджень на стику предметної області навчальної дисципліни та тематики дисертаційного дослідження здобувача (тематика завдання визначається спільно викладачем та здобувачем). Максимальна оцінка – 10 балів. 2. Аналіз та узагальнення судової практики з визначеної викладачем теми навчальної дисципліни, що охоплює не менше 5 судових рішень. Максимальна оцінка – 10 балів. 3. Формування розширеної бібліографії (не менше 20 вітчизняних та іноземних джерел) за одною з тем навчальної дисципліни. Максимальна оцінка – 5 балів. Максимальний бал за письмові семестрові роботи становить 25 балів.
Семінарські заняття	Поточний контроль знань на семінарських заняттях передбачає усне опитування-співбесіду для з'ясування розуміння здобувачами відповідної теми. Результати усної відповіді здобувача оцінюються від 1 до 5 балів. Навчальним планом на дисципліну відведено 10 год. семінарських занять (5 занять). Максимальний бал за семінарські заняття – $5 \times 5 = 25$ балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни (семестрового екзамену), якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом, та набрав за результатами семестрового (поточного) контролю не менше 25 балів.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – екзамен – проводиться в усній формі та передбачає усне опитування-співбесіду зі здобувачем на предмет з'ясування опанування ним предмету навчальної дисципліни, системності набутих ним компетентностей. Екзаменаційний білет включає 5 питань по 10 балів кожне. Максимальний бал за екзамен – 50 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання здобувачами обов'язкових декількох видів письмових робіт, про які йшлося в попередньому розділі. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у визначені керівником терміни, загалом, не пізніше дня проведення останнього семінарського заняття. Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проєктами не допустимо порушення академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що здобувачі відвідають лекції і семінарські заняття з дисципліни. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини на семінарських заняттях, він/вона презентує виконані завдання викладачу під час консультацій. Письмові роботи направляються викладачу на електронну пошту.

8. Рекомендована література

1. Гетьман А. П. Доктрина екологічного права та законодавства України: монографія. Харків: ТОВ «Оберіг», 2019. 336 с.

2. Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / за ред. А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2014.
3. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні: колективна монографія / відп. ред.: Т. Є. Харитонова, І. І. Каракаш. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 722 с.
4. Андрейцев В. І. Екологічне право і законодавство суверенної України: проблеми реалізації державної екологічної політики: монографія / В. І. Андрейцев. Донецьк: Національний гірничий університет, 2011. 373 с.
5. Правова доктрина України: у 5 т. Т. 4: *Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права* / Ю. С. Шемшученко, А. П. Гетьман, В. І. Андрейцев [та ін.]; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Харків: Право, 2013. 848 с.
6. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. 271 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в Методичних рекомендаціях до вивчення відповідної дисципліни, які надаються здобувачам в електронній формі до початку семестру.

Проф. Н. Р. Кобецька